

ENOTNA POLITIČNA TEORIJA

Ob prebiranju teksta *Enotna politična teorija* avtorja Sama Kavčiča ima človek vsaj mešani občutek. In to iz več razlogov. Po eni strani ima tekst nedvomno simpatično dimenzijo osebne angažiranosti človeka, ki mu ni vseeno, kaj se v Sloveniji dogaja, kako stvari potekajo in kam gredo. Morda še bolj simpatična dimenzija teksta je avtorjeva odločenost, da združi svoje znanje in razumevanje v oblikovanju rešitve, za katero sam meni, da bi bila lahko družbeno in politično sprejemljiva in učinkovita. To rešitev zartikulira, zapiše, za njo stoji in jo objavi. Nekaj, česar vidimo v Sloveniji premalo. Predvsem zato, ker pri Slovencih in Slovenkah ni ravno pogosto prisotna korajža za kaj takega. Prebivalci sončne deželice pod Alpami sicer radi modrujejo. Vendar ne javno. Pogosto imajo mnenja. Vendar le za ožji krog znancev in prijateljev. In ne tako redko imajo tudi ideje o rešitvah. A praviloma debatirajo v varnem okolju zasebnosti. Kjer ne moreš biti napaden. Zasmehovan. Kritiziran. Ali celo poražen. Tovrstne drže avtorju pričujočega teksta nikakor ne moremo očitati. Svoje razumevanje in predloge za rešitve je zapisal javno, se s tem izpostavil možnosti kritik, nestrinjanj, napadov in celo zasmehovanj.

Resnici na ljubo je za tovrstne negativne reakcije na lastni tekst v besedilu ponudil obilo materiala. Tako skuša podati sintezo vedenj in podatkov iz zelo različnih disciplin – od nevrologije, preko zgodovine, do antropologije itd. – ob čemer pa te svoje sinteze ne opremi z dejanskimi podatki oziroma viri. Nadalje v svoji analizi izhaja iz cele vrste izhodišč, ki jih generalizira, ne da bi bila takšna generalizacija kakor koli utemeljena na empirični evidenci. Tako na primer beremo o tem, da je človek po svoji naravi dober (ni pa jasno, kaj sploh naj bi bila človekova narava – znanosti, ki se s tem vprašanjem ukvarjajo, na primer tudi antropologija, vedo, da je problematičen že sam koncept človekove narave kot tak, kaj šele to, da je ta narava po definiciji dobra), beremo tudi o naravnosti svetovne ureditve (ki naj bi bila povezana z bojem za obstanek in naravno tekmovalnostjo – razumevanje, ki se pripisuje Darwinu, pri čemer se ne upošteva dejstva, da je prav Darwin eksplicitno izvzel človeško vrsto iz principa naravne selekcije in razvoj naše vrste podredil principu, ki ga je sam poimenoval seksualna selekcija), govori se o dualizmu med civilizacijo in predcivilizacijo (kar nakazuje na že davno zastarelo socialno

evolucionistično razumevanje poteka in kategorizacije zgodovine), beremo opise tako imenovanih predcivilizacijskih družb in principov njihovega življenja (ki ne upoštevajo dejstva, da sploh ne gre za družbe enega tipa, ki delujejo po enakih principih in zakonitostih), o univerzalnosti ljubezni, še posebej tiste med starši in otroki in še o marsičem. Same predpostavke in na njih temelječi sklepi, ki ne vzdržijo empirične evidence in etnografskih podatkov, kaj šele, da bi temeljili na natančnem poznavanju dejstev ali različnih pristopov različnih avtorjev. Zatorej bi človek lahko zamahnil z roko in zaključil, da pisanja sploh nima smisla brati. In da je čudno, da je v obliki knjige sploh lahko zagledalo svetlobo dneva.

A ima tekst tudi drugo plat. Tisto drugo plat, ki mi je kot proučevalki Slovencev in Slovenčkov, slovenske politične kulture in socialnih praks izjemno zanimiva, in ki je razlog, da bom tekst tudi v svojem pisanju o navedenih temah velikokrat omenjala. Ko namreč avtor podaja svoje videnje rešitev, torej svoje razumevanje tistega, kar sam poimenuje 'enotna politična teorija', in še posebej, ko povsem na koncu teksta v prilogi to svoje razumevanje konkretizira v viziji bodoče države in družbe, stvar postane zares zanimiva. In to zato, ker natančno potrjuje oziroma dokazuje neko mojo delovno tezo, ki jo zagovarjam že nekaj let, da je namreč sprejemljiva družbena ureditev za Slovence v resnici ureditev, ki je tradicionalna, oziroma ki je v kontinuiteti s tradicionalnimi socialnimi rešitvami ter vrednotami, normami in praksami, povezanimi z njo. Ta tradicionalna socialna rešitev oziroma praksa pa je bila vas, oziroma natančneje, vaška skupnost. Ko avtor orisuje vizijo bodoče države in družbe, sta to država in družba, ki temeljita na samoorganiziranosti manjših skupin posameznikov, na neposredni demokraciji, voljenih županih, predsednikih ipd., na obstoju neposredne kontrole, ter kar je še posebej zanimivo, na ohranitvi in delovanju močnih neformalnih mrež. Njegove rešitve pa vključujejo še druge predloge, ki so izrazito usklajeni s tradicionalnim slovenskim kulturnim kapitalom: na primer zahtevo po socialnosti, poštenosti, redistribuciji (tajkunom se premoženje, za katerega ne morejo dokazati, da so ga dobili po poštenu poti, odvzame in se ga uporabi za socialne cilje), ukinjanju odtujenosti itd. Na tem mestu nimam dovolj prostora, da bi lahko potrdila, kako ima vsak od navedenih predlogov v resnici upoštevanja vredno socialno in kulturno ozadje, in kako je prav zato verjetnost, da bi v praksi lahko uspešno funkcionirali, v resnici večja, kot pa je verjetnost,

da bodo v praksi uspešno delovale iz zahoda uvožene rešitve, ki so v nasprotju s slovenskim kulturnim kapitalom, in ki, kot lahko vidimo sleherni dan tudi v praksi, ne delujejo oziroma vsaj ne delujejo tako, kot je bilo zamišljeno.

Seveda pa to ne pomeni, da obstaja kakršna koli možnost, da bomo katero od predlaganih rešitev videli na delu tudi v praksi. Kajti uveljavljanje družbenih rešitev in scenarijev ni stvar nekakšne dobre človekove narave, univerzalne ljubezni ali podobnega, ampak je bila doslej v zgodovini vedno stvar družbene moči oziroma tega, da tisti, ki to moč imajo, uveljavljajo rešitve in scenarije, ki so jim v korist. In nikoli v zgodovini se nobena družbena skupina, ki je imela moč in iz nje izvirajoče ali z njo povezane koristi, tej sama za dobrobit skupnosti ni odrekla. Vedno doslej jo je bilo treba v to prisiliti. Načini te prisile so bili sicer v zgodovini različni, a nikoli povezani s kakršno koli prostovoljnostjo ali s kakršnimi koli racionalnimi uvidi. Misliti, da bi današnje vladajoče nacionalne ali mednarodne kapitalske elite tovrstni razlogi lahko pripravili do kakršnihkoli socialnih potez, ki bi pomenile konec ureditve sodobnega sveta, je seveda iluzija. Še večja iluzija pa je misliti, da jih bo k temu prisilila na primer ekološka kriza. Ekološka kriza je namreč z zornega kota kapitala ne problem, ampak novi trg. Torej ni razlogov za zaskrbljenost. Kaj šele za spremembe.

Z zornega kota vladajočih elit torej ni razloga, da bi se kar koli spremenilo. In zato se tudi nič ne spreminja. Za spremembe je namreč potreben socialni in politični subjekt.

Ker ga ni, vse ostaja isto. In to ne glede na to, koliko idej obstaja o tem, kako bi bilo mogoče svet in družbe bolje, pravičnejše in racionalnejše organizirati.

Vesna V. Godina